

Pedagoginen tunnustus skeittikoulun toiminnassa

Raisa Foster, Heini Luotola ja Teemu Grönlund

Johdanto

Nyky-yhteiskunnan monimutkaistuneet haasteet heijastuvat myös lasten ja nuorten elämään. Maailman polarisoituminen ja kasvavat sosiaaliset ja ekologiset ongelmat luovat epävarmuutta tulevaisuuden näkymiin (Kivijärvi 2022). Yhä useampi nuori kokee hyvinvointinsa heikentyneen (THL 2023). Osalla nuorista menee hyvin, mutta moni varsinkin vailla koulutus- tai työpaikkaa oleva nuori kokee jäävänsä huomiotta ja syrjäytyneensä ympäröivästä yhteisöstä (Kivijärvi 2022). Lapset ja nuoret saattavat kokea, että heitä jatkuvasti epäillään, kritisoidaan ja yritetään jollakin tapaa korjata, mikä syö itsetuntoa ja heikentää tunnetta siitä, että heidät tunnustettaisiin arvokkaina sellaisina kuin he ovat (ks. myös Hirvonen 2020). Myönteisellä sosiaalisella tuella ja yhteisöllisellä vapaa-ajan toiminnalla on sen sijaan huomattu olevan positiivinen vaikutus nuorten mielen-terveyteen (Timonen, Niemelä, Hakko, Alakokkare & Räsänen 2021).

Tutkimuksissa nuorten on havaittu hakeutuvan yhä enemmän sellaisten liikuntamuotojen pariin, jotka antavat mahdollisuuden kokea vertais-sosiaalisuutta, vapautta ja luovuutta ja jotka eivät ole sidottuja tiukkoihin sääntöihin tai aikatauluihin (Gilchrist & Wheaton 2011; Liikanen & Rannikko 2015). Perinteiset urheilulajit ja niiden valmennuskulttuuri eivät välttämättä tarjoa riittävästi nuorten kaipaamaa joustavuutta tai mahdol-

lisuuksia itsensä ilmaisuun (Liikanen & Rannikko 2015). Vaihtoehtoiset ja itseohjautuvat liikuntamuodot, kuten skeittaus, parkour, katutanssilajit ja maastopyöräily, ovat yleistymässä, ja tutkijat ovatkin ehdottaneet, että näitä lajeja tulisi myös systemaattisesti politiikkatoimenpiteillä tukea, koska ne voivat edistää nuorten sosiaalista osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja henkilökohtaista kasvua (Liikanen & Rannikko 2015; Rannikko, Harinen, Kuninkaanniemi, Liikanen & Ronkainen 2014; Tomlinson, Ravenscroft, Wheaton & Gilchrist 2005; Wheaton 2013).

Vertaisosiaalisuuden kautta nuoret saavat kaipaamaansa tunnustusta omina itsenään. Toisilta saadun tunnustuksen onkin katsottu olevan yksi tärkeimmistä itsetuntemuksen ja -luottamuksen sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin aineksista (Hirvonen 2020; Honneth 1996; Huttunen & Heikkinen 2004). Myönteinen tunnistaminen ja tunnustus rakentuvat dialogisten kohtaamisten pohjalta (Häkli, Kallio & Korkiamäki 2015; Värri 2004), niin että tunnistetaan ja arvostetaan nimenomaan niitä seikkoja, jotka ovat syvästi merkityksellisiä kullekin yksilölle tai ryhmälle. Tunnustukseen perustuva vuorovaikutussuhde tarkoittaa siis sitä, että toinen tunnistetaan itseisarvoisena ja että toisen todellisuus kohdataan avoimesti ja herkästi sellaisenaan, ilman tarvetta hallita ja muuttaa toista (Slote 2007; myös Foster, Salonen & Sutela 2022).

Myös pedagoginen tunnustus edellyttää halua ja kykyä kohdata ja ymmärtää toisen näkökulmia ja kokemuksia – toisin sanoen sitä, että hyväksytään toinen juuri sellaisena kuin tämä on (Foster 2012b; 2012c; Huttunen & Heikkinen 2004). Tunnustus edellyttää paitsi opettajalta oppijan persoonan ja taitojen tunnistamista myös sitä, että oppija oppii tuntemaan itsensä. Tunnustaminen voi ilmetä sekä sanallisesti että konkreettisina tekoina, esimerkiksi osoittamalla luottamusta ja uskoa toiseen, tarjoamalla tukea ja antamalla onnistumisista myönteistä palautetta sanoin, katsein ja elein. Vaikka opettajan ja oppijan roolit voidaan nähdä annettuina ja asemiltaan lähtökohtaisesti epäsuhtaisina, on pedagoginen tunnustus aina vastavuoroista: kun uusia ilmiöitä uskalletaan tutkia ja tunnistaa yhteisen tekemisen äärellä, opitaan samalla tuntemaan myös paremmin itseä ja toisia sekä tunnustamaan ihmisten ja ylipäätään kaiken elämän moninaisuutta (Foster 2012b; 2012c; 2019).

Tarkastelemme tässä puheenvuorossa tunnustuksen pedagogiikkaa (Foster 2012a; 2012b; 2012c; 2019; ks. myös Foster 2020) Tampereen skeittikoulun toimintaan peilaten. Kuvauksessamme yhdistyvät toiminnan sisä- ja ulkopuolinen ymmärrys: harrastustoiminnan ohjauksesta keskuste-

levat tunnustuksen pedagogiikan muotoillut sosiaalipedagogiikan tutkija Raisa Foster sekä skeittikoulun koordinaattorina ja vastuuohjaajana toimiva, maajoukkueessa skeitannut moninkertainen suomenmestari Heini Luotola ja skeittikoulua järjestävän Pirkanmaan Kaarikoirat ry:n toiminnanjohtaja ja pitkäaikainen rullalautailun puolestapuhuja Teemu Grönlund. Tutkija erittelee kokemuksiiaan skeittausta harrastavan lapsen vanhemman roolista käsin. Ohjaaja ja toiminnanjohtaja puolestaan kuvaavat toimintaa ammatillisten havaintojen ja reflektointien kautta. Mikäli vaihtoehtoisia nuorten suosimia liikuntamuotoja halutaan järjestelmällisesti tukea, on ymmärrettävä paremmin, millaisen pedagogiikan kautta ei menetetä näiden lajien itseohjautuvaa, luovaa ja yhteisöllisyyttä rakentavaa luonnetta. Pyrimme kuvauksellamme osoittamaan, kuinka yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta edistävä tunnustuksen pedagogiikkaan perustuva skeittausopetus voi yhä polarisoidummassa ja usein toivotto-muuttakin ruokkivassa maailmassa edistää sekä yksilöiden että yhteisöjen hyvinvointia merkittävällä tavalla.

Tunnustuksen pedagogiikka

Maailmassa, joka asettaa erityisesti lapsille ja nuorille kovia paineita ja usein hyvin ristiriitaisia odotuksia, mikään ei tunnu niin hyvältä kuin tulla hyväksytyksi ja arvostetuksi juuri sellaisena kuin on. Jokaisen yksilön erityisen osaamisen tunnistaminen ja oma tunne siitä, että voi oppia ja onnistua, sekä myös julkisen tunnustuksen saaminen muilta, ovat tärkeitä seikkoja identiteetin ja merkityksellisen elämän rakentumisen kannalta (myös Hirvonen 2020). Kestävää, kokonaisvaltaista hyvinvointia voidaan edistää – sekä yksittäisissä ihmisissä että yhteisöissä – osaamisen tunnistamisen, itsetuntemuksen tukemisen ja vastavuoroisen tunnustuksen kautta (Foster 2012b; 2012c).

Tunnustuksen pedagogiikan teoria on tarkoitettu niin perinteisten koulutusympäristöjen kuin vapaamuotoisempienkin kasvuympäristöjen tarkasteluun (Foster 2012a; 2012b; 2012c; 2019). Malli keskittää huomion kolmeen eri näkökulmaan pedagogiikan kehittämisessä kestävämpään ja yhdenvertaisempaan suuntaan: Ensinnäkin yksittäisten oppijoiden erilaisten intressien, vahvuuksien ja osaamisen tunnistaminen on sekä oppimista että hyvinvointia edistävän kasvuympäristön edellytys. Toiseksi kasvuympäristössä on tuettava oppijoiden oman itsetuntemuksen kehittymistä niin, että oppijat voivat kasvaa täyteen potentiaaliinsa ja ottaa vähitellen vastuuta omasta elämästään. Kolmanneksi vastavuoroinen

tunnustus oppijoiden ja opettajan välillä ruokkii innostunutta ja luovaa ilmapiiriä, joka luo positiivisen oppimisen kehän, jossa jokainen osapuoli kokee kasvavansa ihmisenä.

Lasten ja nuorten lisääntyvä ahdistuneisuus ja masennus sekä passiivisuus ja välinpitämättömyys oppimista kohtaan saattavat osaltaan kertoa siitä, ettei oppijoiden intressejä, osaamista ja täyttä potentiaalia aina tunnusteta. Oppijat eivät ehkä ole innostuneita osallistumaan opetukseen tai heillä voi olla suuria vaikeuksia keskittyä tehtäviin. Yksilöllisen osaamisen tunnistaminen vaikuttaakin usein ratkaisevasti oppijan motivaatioon, kun hän voi tuoda tekemisessään ja ilmaisussaan itsensä esiin parhaalla mahdollisella tavalla (Foster 2012a). Kun oppijoiden vahvuudet tunnustetaan ja niitä arvostetaan, syntyy positiivinen oppimisympäristö, jossa oppijat kokevat olevansa hyväksytyjä ja arvostettuja. Tämä edistää oppijoiden itsetunnon ja itseluottamuksen kehittymistä.

Terveen itsetunnon kehittyminen edellyttää puolestaan hyvää itsetuntemusta. Itsetuntemus on kiinteästi sidoksissa palautteeseen, jota oppija saa muilta – opettajaltaan ja vertaisiltaan. Kannustava mutta realistinen palaute auttaa oppijaa kehittämään vahvuuksiaan eteenpäin. Sekä omia että toisten kykyjä, intressejä ja osaamista tunteva ja arvostava yksilö ymmärtää ihmisten erilaisuuden olevan rikkaus: moninainen osaaminen täydentää kokonaisuutta. Moninaisuuden tulisi kasvuympäristössä suhtautua mahdollisuutena eikä suinkaan esteenä (Foster 2012c). Tällaisen näkemyksen omaksuminen voi muuttaa radikaalisti opettajan asennoitumista kasvatuksen tavoitteisiin: mikä elämässä itse asiassa on tärkeätä ja siten myös oppimisen kannalta keskeistä.

Sekä yksilöiden että ryhmien tasolla kamppailu tunnustuksesta leimaa keskeisesti ihmiselämää (Honneth 1996). Kykyjen väärin tunnistaminen tai kokonaan tunnustamatta jättäminen voi aiheuttaa ihmiselle kokemuksen, että hänen osaamisensa tai jopa koko persoonansa mitätöidään (myös Foster 2020). Koululuokassa ja harrastuksen parissa opettajan henkilökohtaiset neuvot ovat merkki oppilaan olemassaolon tunnistamisesta ja tunnustamisesta. Yksisuuntainen tunnustus ei riitä kestäväen hyvinvoinnin tavoittelussa: yhteisöllisissä tilanteissa vastavuoroinen tunnustus tuottaa luovaa energiaa, jossa jokainen jäsen innostuu yhteisen asian äärellä (ks. myös Kallio, Jokela, Kyrönviita, Laine & Taylor 2021). Myös kasvatussuhteissa merkityksellisyys syntyy niin opettajalle kuin oppijallekin kokemuksesta, että hän kuuluu suurempaan kokonaisuuteen ja että hänen olemassaolollaan ja tekemisellään on väliä (Huttunen & Heikkinen 2004).

Tampereen skeittikoulu

Tampereen skeittikoulua on järjestetty kesäkuusta 2015 alkaen, ja se on osa Pirkanmaan Kaarikoirat ry:n järjestämää rullalautailun harrastustoimintaa. 2010-luvun alussa julkisten ja laadukkaiden skeittipuistojen rakentaminen lisääntyi Suomessa voimakkaasti, mikä lisäsi merkittävästi skeittauksen harrastamisen suosiota (ks. myös Kallio ym. 2021). Tampereella skeittikoulutoiminta alkoi ensimmäisen kokobetonisen Iso-Vilusen skeittipuiston myötä.

Skeittaus on teknisesti haastava laji, jonka vaikeus ja loukkaantumisriski korostuvat harrastuksen aloitusvaiheessa. Lajin suosion lisääntyessä skeittikoululle ja harrastajien yksilölliselle ohjaukselle nousi selkeä tarve ja kysyntä Tampereella, eikä vastaavaa toimintaa oikeastaan vielä ollut missään päin Suomea. Oli tärkeää keksiä tapa, jolla lajin aloittamiskynnystä ja harrastajien loukkaantumisriskiä voitiin madaltaa. Samalla havaittiin tarve opettaa skeittipuiston käytösetikettiä sekä tarjota ohjausta varusteiden hankintaan ja huoltoon. (Ks. myös Wixon 2009.)

Vuodesta 1999 alkaen skeittausta harrastanut ja aineenopettajan koulutuksen saanut Teemu Grönlund aloitti skeittikoulun järjestämisen Iso-Vilusella soveltaen aiemmin kokemaansa ja oppimaansa. Kaksikymmentivuotinen kokemus jääkiekosta ja jalkapallosta oli tuonut ymmärrystä urheiluseuratoiminnan järjestämisestä, harjoittelusta ja valmentamisesta. Lisäksi oman tyttären skeittauksen opettaminen vuodesta 2012 alkaen oli saanut Grönlundin pohtimaan skeittauksen oppimisprosessia ja -ympäristöjen saavutettavuutta.

Alussa skeittikoulun toiminta oli suunnattu oikeastaan yksinomaan vasta-alkajille, jotka eivät kuitenkaan olleet vain lapsia ja nuoria: laadukas skeittipuisto houkutteli myös aikuisia aloittelijoita lajin pariin. Ylisukupolvisista ryhmistä tulikin tavallisia skeittikoulun toiminnassa, mikä poikkeaa monista muista harrastusryhmistä, jotka usein koostuvat lähinnä samanikäisistä harrastajista. Ulkoharrastuskaudella kesäkuusta elokuuhun skeittikoulu toimi viikoittain. Vuonna 2016 järjestettiin ensimmäinen viiden päivän mittainen koululaisten kesäleiri. Vuonna 2017 Pirkanmaan Kaarikoirat ry:n toiminnan ansiosta sisäskeittaustilat kehittyivät merkittävästi Tampereen Hiedanrannan Kuivaamolla (skeittihalli Kenneli D.I.Y.), mikä mahdollisti ympärivuotisen skeittikoulutoiminnan. Skeittikoulun tavoitteeksi nousi turvallisen ja laadukkaan ohjauksen tarjoaminen, mikä tarkoitti jokaisen oppijan yksilöllistä kohtaamista ja luottamuksellisen ilmapiirin rakentamista.

Skeittikoulun harrastajaryhmissä lajiharjoittelu aloitetaan opettelemalla hallitsemaan lauttaa, kääntymään, kaatumaan, jarruttamaan, havaitsemaan ympäristöä, tottumaan kovempaan vauhtiin, kulkemaan kaltevilla ja kaarevilla tasoilla, pumppaamaan vauhtia ja droppaamaan eli laskeutumaan alas erilaisille pinnoille. Tämän jälkeen oppilas pystyy itse selviämään turvallisesti skeittipuistossa tai -hallilla ja opettelemaan omaehtoisesti uusia asioita.

Kun skeittikoulu oli alussa tarkoitettu lähinnä aloittelijoille omaehtoisena harrastamisen alkusysäykseksi, niin myöhemmin se on kehittynyt myös mentorointityyppiseen suuntaan. Osallistujat hallitsevat jo laudan ohjaamisen mutta haluavat kehittyä lajissa eteenpäin. Ohjauksessa korostuvat vapaa kokeileminen ja yksilön kasvun tukeminen. Skeittikoulussa käydään myös ystävien takia: pitkäaikaiselle harrastajalle se, että skeitataan nimenomaan kaveriporukalla, on usein keskeistä (ks. myös Harinen 2010). Skeittauspaikkojen etsiminen yhdessä, temppujen kuvaaminen ja taitojen kehittäminen toinen toista kannustaen on tärkeää (ks. myös Keso 2023). Yhteisöllistä skeittausajatusta korostetaan myös Tampereen Sammon keskuslukion skeittilinjalla, joka on ollut käynnissä vuodesta 2021 alkaen.

Osaamisen tunnistaminen, itsetuntemuksen tukeminen ja vastavuoroinen tunnustus skeittauksen opetuksessa

Pedagogisella tunnustuksella pyritään luomaan kasvuympäristö, joka edistää sekä oppimista että yksilöiden ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Syvennymme seuraavaksi niihin Tampereen skeittikoulun toiminnan käytännön ratkaisuihin ja vuorovaikutustilanteisiin, jotka näkemyksemme mukaan perustuvat pedagogiseen tunnustukseen ja joita voisi myös systemaattisesti huomioida skeittauksen – sekä myös muiden vaihtoehdollajien – opettamista edelleen kehitettäessä. Ensin kuvaamme vapaamuotoisen kokeilemisen merkitystä suhteessa erilaisten oppijoiden osaamisen tunnistamisessa, toiseksi pohdimme kuvaamisen ja kuvattavana olemisen vaikutusta oppijan itsetuntemuksen tukemiseen ja kolmanneksi erittelemme kosketuksen ja kädestä kiinni pitämisen merkitystä vastavuoroinen tunnustuksen ilmentäjänä. Kuvaukset perustuvat tutkijan vapaamuotoisiin havaintoihin ja ohjaajien oman työn reflektointiin sekä näiden pohjalta muodostettuun yhteiseen näkemykseen toiminnan periaatteista, tavoitteista ja konkreettisista menetelmistä.

Vapaamuotoinen kokeileminen – osaamisen tunnistaminen

Systemaattinen tekniikan opettaminen ja vapaamuotoinen kokeileminen täydentävät toisiaan skeittauksen opettelussa. Vapaamuotoinen kokeileminen on periaatteessa kaiken kehollisen oppimisen alku (Collins, Collins & Carson 2022): sen myötä skeittaajan liikeradat, katseen suunnat, kehon kierrot, jalkojen asennot ja tasapainon siirrot alkavat vähitellen hahmottua. Skeittikoulussa myös opettajajohtoista tekniikan opettamista voi kuitenkin käyttää jo alkuvaiheen perustekniikoiden oppimiseen. Vankkaa teknistä perustaa joka tapauksessa tarvitaan ennen kuin oppijat voivat siirtyä monimutkaisempiin temppuihin. Systemaattinen tekniikkaopetus on tärkeää myös turvallisuuden kannalta: oikea tekniikka auttaa oppilaita välttämään loukkaantumisia.

Vapaamuotoista kokeilemistä sisällytetään kuitenkin aina myös skeittikoulun opetustunteihin, jotta oppilailta on mahdollisuus soveltaa perustekniikoita eri tilanteisiin ja löytää myös omia tapojaan suorittaa liikkeitä. Ajatuksena on, että omaehtoisella kokeilulla pelko epäonnistumista kohtaan korvautuu pikkuhiljaa uskalluksella ja että vastaan väittävä mieli hiljenee ja esteiden sijaan tilaa alkaa löytyä mahdollisuuksille. Kun rohkean kokeilemisen kautta oppijan itsevarmuus, keskittymiskyky sekä kyky hahmottaa omaa kehoa ja ympäristöä lisääntyvät, syntyy onnistumisia, mikä taas lisää innostusta, itseluottamusta ja uusia ideoita temppujen toteuttamiseen.

Itsenäisesti kokeilemalla oppija voi myös tunnistaa sitä, mikä tuntuu luonnolliselta ja mukavalta nimenomaan omalle keholle. Erilaisia liikkeitä kokeillessaan saattaa oppija myös yllättyä omista kyvyistään, joiden olemassaolosta hän ei aiemmin ollut tietoinen. Vapaamuotoinen kokeilu antaa myös mahdollisuuden oppia virheistä (Collins ym. 2022). Epäonnistuminen on osa oppimisprosessia, ja yrittämisen ja erehtymisen kautta opitaan ymmärtämään, miksi tietyt temput eivät ehkä toimi ja miten liikerataa voisi korjata.

Skeittausta ei pidetä ainoastaan urheilulajina vaan kulttuurisena ilmiönä (ks. mm. Harinen 2010), jota voisi kuvata jopa eräänlaiseksi taiteellisen ilmaisun muodoksi. Skeittaamisen opetuksessa vapaamuotoisen kokeilun onkin tarkoitus kannustaa oppijoita luovuuteen ja omaperäiseen ilmaisuun. Parhaimmillaan skeittauksen voi nähdä taiteellisenä improvisaationa: skeittaus ei siis ole pelkästään ”oikein” tietämistä ja taitamista vaan luovaa erilaisten liikkumisen tapojen ja mahdollisuuksien tunnistamista sekä oman taitotason että skeittausympäristön mukaan (ks. myös Foster 2012a).

Pohjimmiltaan improvisaatio perustuu kuitenkin aina opittujen tekniikoiden soveltamiseen ja yhdistelemiseen. Myös skeittaajilla on usein perusrepertuaari temppuja ja tekniikoita, joita he hallitsevat ja joita he voivat soveltaa eri tilanteissa. Vaikka skeittaajat siis improvisoivat uusia liikkeitä, ne perustuvat usein näihin perustekniikoihin, joiden hallitseminen vaatii toistuvaa harjoittelua. Erityisesti kilpaurheiluna skeittaus noudattaa melko tarkkaa rakennetta ja sovittuja sääntöjä. Vaikka kilpailu siis itsessään sisältääkin luovia suorituksia, se tapahtuu kuitenkin hyvin strukturoidussa ympäristössä, jossa on selkeät tavoitteet ja arviointikriteerit.

Skeittaaminen sisältää aina jonkin verran riskinottoa: uusissa ympäristöissä skeittaaja reagoi ympäristön muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin ja improvisoi liikettä ilman ennakointia ja täydellistä kontrollia lopputuloksesta (Bäckström 2012). Parhaimmillaan skeittauksessa voi saavuttaa nautinnollisen flow-kokemuksen, jossa skeittaaja on täysin keskittyneenä temppuun, jota hän on haastamassa. Vapauden kokemus syntyy täydellisestä läsnäolosta (ks. myös Foster 2014), jolloin skeittaajan tietoisuudessa ei ole mitään muuta kuin se, mitä täytyy tehdä, jotta temppu onnistuisi halutulla tavalla. Kokonaisvaltaista kehollista läsnäoloa ja aistien valppautta tarvitaan, jotta on valmis reagoimaan erilaisiin tilanteisiin, muihin skeittaajiin ja liikenteeseen hyvin nopeasti.

Yhdistämällä oppilaslähtöistä vapaata kokeilua ja opettajalähtöistä tekniikan opetusta pyritään skeittikoulussa luomaan innostava oppimisympäristö, joka kannustaa oppilaita kehittymään omista lähtökohdistaan käsin. Kun skeittikoulussa on hauskaa ja innostavaa, oppijat pysyvät myös motivoituneina jatkamaan harjoittelua. Systemaattinen opetus tarjoaa selkeitä tavoitteita ja edistymisen askeleita, kun taas vapaamuotoinen kokeilu pitää oppilaiden mielenkiinnon yllä ja innostaa heitä rohkeisiin kokeiluihin ja omiin oivalluksiin.

Kuvaaminen ja kuvattavana oleminen – itsetuntemuksen tukeminen

Video- ja valokuvaaminen ja kuvien jakaminen ovat olennainen osa skeittikulttuuria. Skeittauksessa on aina korostettu yksilöllistä tyyliä, ja kuvaaminen mahdollistaa skeittaajien taitojen ja tyyliuuntien esittelyn ennen kaikkea muille rullalautailijoille – mutta myös laajemmalle yleisölle. Kuvaaminen yhdistää skeittauksen toki myös konsumerismiin: brändit käyttävät näyttäviä skeittivideoita ja -kuvia markkinointimateriaalinaan edistääkseen tuotteidensa myyntiä. Sosiaalisessa mediassa,

verkkosivustoilla ja skeittilehdissä jaetut kuvat ja videot vahvistavat kuitenkin myös – usein edelleen marginaalissa olevan – skeittiyhteisön sisäistä vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa. Kuvat ja videot tärkeistä hetkistä ja tapahtumista myös dokumentoivat skeittikulttuuria ja sen historiallisia muutoksia ja suuntauksia eri aikoina ja eri paikoissa. Julkisesti jaetut skeittivideot ja -kuvat inspiroivat niin ikään muita skeittaajia kehittämään uusia temppeuja ja tyylejä. (Ks. mm. Dupont 2020.)

Kuvaamista voidaan käyttää tietoisesti myös rullalautailun opetustarkeituksissa: videointi tarjoaa mahdollisuuksia havainnollistamiseen, itsereflektioon, vertaisoppimiseen ja motivaation ylläpitämiseen. Videolla voidaan sekä havainnollistaa että analysoida tekniikoita (Collins ym. 2022). Kokeneemman rullalautailijan videoista voi nähdä esimerkkejä temppeujen toteuttamistavoista. Oppijat voivat myös tallentaa omia suorituksiaan videoille ja sitä kautta oppia havaitsemaan liikkeitään ja liikumistaan paremmin. Videopalaute voi auttaa skeittaajaa tunnistamaan virheitään ja kehittämisalueitaan (Collins ym. 2022). Toisaalta kun oppija näkee myös edistymistään videoilta, se voi lisätä hänen motivaatiotaan kehittää taitojaan edelleen. Skeittikoulussa videoiden ajatellaan toimivan oppimisen tukena parhaiten, kun havaintomateriaaliin suhtaudutaan lempeästi, ei arvottavasti.

Videoiden kautta rullalautailijat jakavat myös vinkkejä ja antavat palautetta toisilleen (Collins ym. 2022). Vertaismentorointia voi alkaa tapahtua oppijoiden välillä, kun kuvaaja kiinnittää huomiota johonkin yksityiskohtaan ja alkaa neuvoa toveriaan tai ehdottaa jotakin uutta lähestymistapaa tempun toteuttamiseen. Parhaimmillaan kuvaaminen saa siis aikaan vertaisoppimista ja vertaismentorointia (ks. myös Collins ym. 2022).

Kuvaaminen tuntuu vaikuttavan ennen kaikkea skeittaajan oman persoonallisen tyylin löytämiseen ja jalostumiseen. Kuvien ja videon voi ilmaista itseään, tyyliään ja identiteettiään. Itsensä kuvaaminen voi myös antaa yksilölle tunteen valinnanvapaudesta ja kontrollista oman elämänsä suhteen. Kyky hallita omaa esiintymistään ja kuvallista representaatiotaan voi siis lisätä yksilön kokemaa autonomiaa ja voimaantumista. (Ks. myös Dupont 2020.) Omien skeittivideoiden jakaminen voi yhdistää yksilön myös osaksi ryhmää tai yhteisöä. Näin kuvakulttuurin luomiseen osallistuminen voi auttaa yksilöä tuntemaan itsensä osaksi jotain suurempaa kokonaisuutta. Kuvaaminen lisää parhaimmillaan oppijan aitoa itsetuntemusta ja itsensä hyväksymistä sellaisena kuin on – ja aina kuitenkin osana jotakin laajempaa yhteisöä.

Kun skeittaaja on kuvattavana, hän asettuu katsomisen kohteeksi. Tämä voi synnyttää erilaisia tunteita riippuen siitä, miten yksilö näkee itsensä ja miten muut hänet näkevät. Oppija voi tuntea haavoittuvuutta ja alttiutta arvostelulle. Toisaalta kuvattavana oleminen voi myös olla oppijalle mahdollisuus tulla nähdyksi ja ymmärretyksi. Positiiviset kokemukset kuvattavana olemisesta ja hyväksytyksi tulemisesta vahvistavat yksilön itsetuntoa ja luottamusta omiin kykyihin. Kuvien ja videoiden jakamisen kautta saatu hyväksyntä ja arvostus muilta on merkki tunnustuksesta: oma olemassaolo on tärkeää ja merkityksellistä. Tunnustetuksi ja arvostetuksi tuleminen edistää voimaantumista eli yksilön kykyä ottaa kontrolli omasta elämästään, tunnistaa omat voimavaransa ja toimia itsenäisesti ja päämäärätietoisesti.

Kosketus ja kädestä kiinni pitäminen – vastavuoroinen tunnustus

Skeittauksen opetuksessa tuen antaminen käsistä kiinni pitäen voi olla hyödyllinen apukeino erityisesti aloitteleville skeittaajille. Tuettuna oppija pystyy kokeilemaan liikeratoja turvallisemmin. Uusi taito tulee saavutettavammaksi, kun kynnystä kokeilemiseen madalletaan. Ohjaajan läsnäolo ja ymmärrys suoritteesta ja sen riskeistä tuo turvan tunnetta oppimistilanteeseen. Kädestä kiinni pitäminen antaa konkreettista tukea tasapainon hallintaan mutta myös emotionaalista tukea uuden ja jännittävän kehollisen kokemuksen kohtaamiseen. Saadessaan käsistä tukea oppija voi saada helpommin ensikosketuksen uuteen liikkeeseen, minkä myötä oppijan rohkeus ja motivaatio itsenäiseen yrittämiseen kasvaa. Kun ohjaaja osoittaa uskoa oppijan kykyihin, myös tämä alkaa vähitellen luottaa omiin taitoihinsa.

Skeittikoulussa koskettamisen voi ymmärtää myös jatkuvana kannustuksena ohjeiden antojen ja esimerkin näyttämisen välissä. Epäonnistumisiin reagoidaan myönteisesti – katsein, kosketuksin ja sanoin – ja näin rohkaistaan oppijaa yrittämään uudestaan ja opetellaan sietämään epäonnistumisia. Halaukset, yläfemmat ja nyrkkitervehdykset kuuluvat myös kannustavaan vuorovaikutukseen skeittikoulussa – varsinkin onnistuttaessa mutta myös harjoitusten alussa tervehdittäessä ja pois lähdettäessä.

Kosketus konkreettisenä välittämisen ja huolenpidon eleenä voi olla erittäin voimakas ja merkityksellinen skeittaamisen kontekstissa, kuten muillakin elämän osa-alueilla. Skeittauksen opetuksessa kosketus on määrätietoista ja käytännöllistä. Tuen tarjoaminen käsistä kiinni pitäen myös normalisoi kosketusta vaivihkaa. Herkkään ja huolehtivaan vuo-

rovaikutukseen kykenevä ohjaaja voi toimia roolimallina välittävän ja kunnioittavan käytöksen suhteen sekä kannustaa oppilaita toimimaan samoin. Skeittauksen opetuksen avulla voidaan edistää positiivista vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä, mikä voi auttaa vastaamaan välinpitämättömyyden ja väkivallan haasteisiin yhteiskunnassa. Avoin, kannustava ja toisista huolta pitävä ilmapiiri synnyttää vastavuoroisen tunnustuksen tilan oppijoiden ja ohjaajien välille, mikä vahvistaa myönteisen vuorovaikutuksen ja positiivisen oppimisen kehää.

Lopuksi

Osaamisen tunnistaminen ja yksilöiden erilaisten intressien ja kykyjen tunteminen ovat edellytys vastavuoroiselle tunnustukselle. Tietoisesti tunnustuksen pedagogiikkaa harjoittamalla niin opettaja, ohjaaja, valmentaja kuin kuka tahansa muukin ryhmän johtaja voi synnyttää tilan, jossa paitsi osallistujien hyvinvointi lisääntyy myös taitotaso ja luova tekeminen potentiaalisesti paranevat. Viimekädessä ihmiset haluavat aina olla mukana toiminnassa, jonka he kokevat sekä itselleen merkitykselliseksi että tiedostavat sen myös sisältävän toisten hyvinvointiin positiivisesti vaikuttavia seikkoja. Parhaimmillaan pedagoginen tunnustus luokin jokaiselle oppijalle – mutta myös opettajalle – tunteen, että hän voi vaikuttaa myönteisesti kasvuympäristön vuorovaikutuksen ja tekemisen tapoihin. Vaikutusmahdollisuuksien kasvaessa jokainen sitoutuu yhteiseen tekemiseen paremmin. Yksilö kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta eikä vain esimerkiksi opettajan toimien kohde (ks. myös Huttunen & Heikkinen 2004).

Skeittikulttuurissa korostuvat yhteisöllisyys ja yhteistyö. Skeittaajat tukevat toisiaan sekä henkisesti että fyysisesti, kannustaen ja auttaen toisiaan oppimaan uusia taitoja ja luomaan uusia temppeja. Tämä osoittaa, kuinka konkreettinen keskinäinen yhteistyö, välittäminen ja huolenpito voivat vahvistaa yhteisön jäsenten välistä sidettä. Tällaista vertaissosiaalisuutta nuoret kaipaavat hakeutuessaan vaihtoehtolajien pariin (Liikanen & Rannikko 2015). Skeittaaminen rohkaisee myös luovuuteen: skeittaajat ottavat inspiraatiota toisiltaan ja muokkaavat omia ilmaisun tapojaan, mikä ilmentää loputtomia toisintekemisen mahdollisuuksia (ks. myös Foster 2017). Pedagogisen tunnustuksen periaatteisiin pohjautuvassa skeittikoulun toiminnassa sekä ohjaajat että oppijat oppivat toisiltaan ja rakentavat yhdessä kukoistavaa yhteisöä, mikä voi toimia inspiroivana esimerkkinä myös muille yhteisöille. Mikäli vaihtoehtolajeja nuorten liikunnallisena

elämäntapana halutaan valtavirtaistaa, on niiden pedagogisia mahdollisuuksia ymmärrettävä ja kehitettävä myös teoriasta käsin: tunnustuksen pedagogiikka luovuutta ja moninaisuutta korostavana mallina voisi tarjota juuri sopivan lähtökohdan vaihtoehtoisten liikuntamuotojen opettamisen systemaattiselle kehittämiselle.

Mahdolliset eturistiriidat

Tämän puheenvuoron ensimmäinen kirjoittaja toimii Sosiaalipedagogiikka-lehden apulaispäätoimittajana, mutta hän ei ole osallistunut tämän kirjoituksen arviointiprosessiin eikä päätöksentekoon sen hyväksymisestä julkaistavaksi lehdessä.

LÄHTEET

- Bäckström, Åsa 2012. Knowing and teaching kinaesthetic experience in skateboarding: an example of sensory emplacement. *Sport, Education and Society* 19 (6), 752–772. DOI: <https://doi.org/10.1080/13573322.2012.713861>
- Collins, Rosie, Collins, Dave & Carson, Howie J. 2022. Show Me, Tell Me: An Investigation Into Learning Processes Within Skateboarding as an Informal Coaching Environment. *Frontiers in Psychology* 13. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.812068>
- Dupont, Tyler 2020. Authentic Subcultural Identities and Social Media: American Skateboarders and Instagram. *Deviant Behavior* 41 (5), 649–664. DOI: <https://doi.org/10.1080/01639625.2019.1585413>
- Foster, Raisa 2012a. Tanssi-innostaminen herkistäjänä keholliseen ymmärrykseen. *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja* 13, 31–51. DOI: <https://doi.org/10.30675/sa.122072>
- Foster, Raisa 2012b. The Pedagogy of Recognition: Dancing Identity and Mutuality. Väitöskirja. *Acta Universitatis Tamperensis* 1779. Tampere: Tampere University. URN: <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8958-7>
- Foster, Raisa 2012c. Tunnustusta tanssien. *Kasvatus* 43 (2), 126–134.
- Foster, Raisa 2014. Egottomuuden kokemus tanssi-innostamisessa. Teoksessa Antti Saari, Olli-Jukka Jokisaari & Veli-Matti Värri (toim.) *Ajan kasvatus. Kasvatusfilosofia aikalaiskritiikkinä*. Tampere: Tampere University Press, 340–366. URN: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9613-4>
- Foster, Raisa 2017. Nykytaidekasvatus toisintekemisenä ekososiaalisten kriisien aikakaudella. *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja* 18, 35–56. DOI: <https://doi.org/10.30675/sa.63484>
- Foster, Raisa 2019. Recognizing Mutuality: The More-than-human World and Me. Teoksessa Raisa Foster, Jussi Mäkelä & Rebecca Martusewicz (eds.) *Art, EcoJustice, and Education. Intersecting Theories and Practices*. New York: Routledge, 257–297.

- Foster, Raisa 2020. Ricoeurin polku tunnistamisesta ja tuntemisesta tunnustukseen. Teoksessa Onni Hirvonen (toim.) Tunnustuksen filosofia ja politiikka. Helsinki: SKS, 135–152.
- Foster, Raisa, Salonen, Arto O. & Sutela, Katja 2022. Taidekasvatuksen ekososiaalinen kehys: Kohti kestävyystietoista elämänorientaatiota. *Kasvatus* 53 (2), 118–129. DOI: <https://doi.org/10.33348/kvt.115918>
- Gilchrist, Paul & Wheaton, Belinda 2011. Lifestyle sport, public policy and youth engagement: examining the emergence of parkour. *International journal of sport policy and politics* 3 (1), 109–131. DOI: <https://doi.org/10.1080/19406940.2010.547866>
- Harinen, Päivi 2010. Skeittariפוika se laudallansa... Liikunnan muuttuvat merkitykset ja maisemat. *Kasvatus & Aika* 4 (2), 99–108. Saatavissa <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68189> (haettu 8.11.2024).
- Hirvonen, Onni 2020. Johdanto – tunnustuksen filosofia ja politiikka. Teoksessa Onni Hirvonen (toim.) Tunnustuksen filosofia ja politiikka. Helsinki: SKS, 9–22.
- Honneth, Axel 1996. *The Struggle for Recognition: The Moral Grammar of Social Conflicts*. Cambridge: Polity Press.
- Huttunen, Rauno & Heikkinen, Hannu L. T. 2004. Teaching and the dialectic of recognition. *Pedagogy, Culture & Society* 12 (2), 163–174. DOI: <https://doi.org/10.1080/14681360400200194>
- Häkli, Jouni, Kallio, Kirsi Pauliina & Korkiamäki, Riikka (toim.) 2015. Myönteinen tunnistaminen. *Julkaisuja* 171. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Saatavissa <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/download/968/953/3480-1?inline=1> (haettu 8.11.2024).
- Kallio, Kirsi Pauliina, Jokela, Salla, Kyrönviita, Mikko, Laine, Markus & Taylor, Jonathon 2021. Skatescape in the Making: Developing Sustainable Urban Pedagogies through Transdisciplinary Education. *Sustainability* 13 (17), 9561. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13179561>
- Keso, Jaakko 2023. Skeittidokkari. *Yle Areena*. Saatavissa <https://areena.yle.fi/1-64910575> (haettu 17.10.2024).
- Kivijärvi, Antti (toim.) 2022. Läpi kriisien. *Nuorisobarometri 2022*. Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavissa <https://tietoaunorista.fi/julkaisut/nuorisobarometri-2022/> (haettu 8.11.2024).
- Liikanen, Veli & Rannikko, Anni 2015. Vaihtoehtolajit nuorten liikunnallisena elämäntapana. *Liikunta & Tiede* 52 (1), 47–54.
- Rannikko, Anni, Harinen, Päivi, Kuninkaanniemi, Hanna, Liikanen, Veli & Ronkainen, Jussi 2014. Nuorten vaihtoehtoliikunta yhteisöllisen kasvun ja oppimisen mahdollistajana. *Kasvatus & Aika* 8 (3), 36–48. Saatavissa <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68631> (haettu 8.11.2024).
- Slote, Michael 2007. *The ethics of care and empathy*. Abingdon: Routledge.
- THL 2023. *Kouluterveyskyselyyn tulokset*. Helsinki: THL. Saatavissa <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyyn-tulokset> (haettu 8.11.2024).

- Timonen, Johanna, Niemelä, Mika, Hakko, Helinä, Alakokkare, Anni & Räsänen, Sami 2021. Associations between Adolescents' Social Leisure Activities and the Onset of Mental Disorders in Young Adulthood. *Journal of Youth and Adolescence* 50, 1757–1765. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10964-021-01462-8>
- Tomlinson, Alan, Ravenscroft, Neil, Wheaton, Belinda & Gilchrist, Paul 2005. Lifestyle sports and national sport policy: An agenda for research. Report to Sport England, March 2005. Brighton: University of Brighton. Saatavissa https://cris.brighton.ac.uk/ws/portalfiles/portal/169304/lifestyle_sports_and_national_sports_policy.pdf (haettu 8.11.2024).
- Värri, Veli-Matti 2004. Hyvä kasvatust — kasvatust hyvään: Dialogisen kasvatuksen filosofinen tarkastelu erityisesti vanhemmuuden näkökulmasta. Tampere: Tampere University Press.
- Wheaton, Belinda 2013. *The Cultural Politics of Lifestyle Sports*. London: Routledge.
- Wixon, Ben 2009. *Skateboarding: instruction, programming, and park design*. Champaign: Human Kinetics.

